

("Глас Српске", 07.10.2009)

Састанак у Бутмиру код Сарајева заказан за 9. октобар је иницијатива НАТО-а и ЕУ и ми самим тим нисмо добили позив. Знамо да ће на састанку у Бутмиру бити лидери осам политичких странака и да је смисао иницијативе успостављање дијалога, али што се тиче садржаја "пакета", који ће бити понуђен, нисмо упућени у његове детаље. У сваком случају, то је иницијатива ЕУ и НАТО-а. Ми смо увијек били за успостављање дијалога, јер је то јединствен механизам за рјешавање питања у овој земљи. Ово је у интервјуу за "Глас Српске" изјавио нови амбасадор Руске Федерације у БиХ Александар Боцан Харченко.

Он је истакао да Устав и његове измјене ни у ком смислу не могу да буду допунски услов за транзицију ОХР-а, јер је у међународној заједници договорено да је услов за његово затварање испуњавање задатих услова.

Недавно сте дошли у БиХ, какво је Ваше мишљење о ситуацији у земљи?

- Иако сам одскора у БиХ, упознат сам са ситуацијом у овој земљи у којој се осјећам као код куће. Што се тиче политичких ствари у БиХ, разумно је да још увијек има политичких тензија и противрјечности, па унутрашњи политички дијалог не иде како бисмо хтјели. Поздравили смо договоре "прудске тројке", која је дошла до позитивних корака који се тичу и испуњавања услова Савјета за примјену мира (ПИЦ), такозваних услова и циљева "пет плус два". Испуњавање тих задатака је неопходно за затварање ОХР-а и преузимање мисије Европске уније. Нажалост, тај дијалог више не постоји, што је разочаравајуће, и неопходно је што прије успоставити тај дијалог. Многа питања и унутрашње тензије превасходно морају да се рјешавају унутар земље, међу политичарима и у институцијама БиХ, како на нивоу БиХ, тако и на ентитетским. Поред свега, ситуација у БиХ се промијенила и много се разликује у односу на ону каква је била после сукоба. Земља је стабилна и не вјерујемо да постоје тензије које би довеле до дезинтеграције земље. Сада је врло важно очување Дејтона и његова имплементација. Битно је очување државне конструкције земље као државе састављене од два ентитета. У том оквиру могуће је преговарање, али уз уважавање интереса свих, уз уважавање интереса свих уставних народа и уважавање два ентитета. Без овога не може доћи до побољшавања ситуације и позитивног продора напријед. Русија сматра да је земља

стабилна, али јој је неопходан корак напријед уз поштовање свих представника институција у БиХ и два ентитета. Треба побољшати функционисање централне власти, али уз уважавање ентитета и Дејтонског споразума.

Какав је став Русије о састанку који ће се под окриљем САД и ЕУ одржати у петак у војној бази Бутмир у Сарајеву са лидерима осам политичких странака у БиХ?

- Ми сада чекамо. Познато је да је састанак заједничка иницијатива САД и ЕУ. Ово није састанак који је иницирао ПИЦ. Речено је да тамо има ствари које су везане за перспективу државе за чланство у ЕУ, као и оних које су везане за улазак у НАТО. Ово није наша ствар, јер Русија није чланица ни ЕУ, ни НАТО-а и ту немамо никакву улогу. Представник ЕУ Золтан Мартинуш је рекао да је Русија информисана о овом састанку. Као чланица ПИЦ-а добили смо информацију о састанку у Сарајеву, као и у Бриселу и Москви. Знамо да ће на састанку бити лидери осам политичких странака, да је смисао иницијативе успостављање дијалога, али што се тиче садржаја "пакета", који ће бити понуђен, нисмо упућени у његове детаље. У сваком случају, то је иницијатива ЕУ и НАТО-а. Ми смо увијек били за успостављање дијалога, јер је то јединствен механизам за рјешавање питања у овој земљи. Што се тиче "пет плус два" услова, што је сада најважније питање, уколико дође до напретка, то ћемо поздравити. Уколико се ријеши питање војне и државне имовине, онда ПИЦ може рећи да је план испуњен и то је основ да ПИЦ може донијети одлуку о затварању ОХР-а и његовој транзицији ка мисији ЕУ. Из штампе смо сазнали да би могло бити ријечи и о Уставу БиХ. Устав и његове измјене ни у ком смислу не могу да буду допунски услов за транзицију ОХР-а, јер је у међународној заједници договорено да је услов за његово затварање испуњавање задатих услова. Што се тиче промјена Устава, оне могу да буду усаглашене само на основу консензуса унутар БиХ. Мора да дође до сагласности свих. О овоме у БиХ постоји много размимоилажења и различитих ставова. Сигурно је тешко доћи до консензуса, те стога сада није вријеме за промјену Дејтона. Уколико се деси компромис и договор на бази консензуса, немамо ништа против, али то мора да буде консензусом и без мијешања међународне заједнице. Наметање није прихватљиво и не може да буде гарант за неки прогрес у БиХ.

Да ли су представници Руске Федерације добили позив на састанак у Бутмиру?

- То је иницијатива НАТО-а и ЕУ и ми самим тим нисмо добили позив.

Били сте и члан руске делегације на преговорима у Дејтону. Не чини ли Вам се да овај састанак помало личи на "Мини Дејтон"?

- Ситуација у БиХ је сасвим другачија извана и унутра. Све тешкоће које БиХ има мислим да не може отклонити један састанак. Не бих правио паралеле, јер ситуација сада и она када је одржан Дејтон је сасвим другачија. Сада је много боља. Није вријеме да дође до некаквог "Дејтона 2".

Да ли се међународна заједница, по Вашој оцјени, превише петља у ситуацију у БиХ, поготово ако ће на састанку у Бутмиру бити ријечи и о измјенама Устава?

- Већ неколико година сматрамо да је вријеме за транзицију ОХР-а дошло. И сада је вријеме за транзицију, јер је ситуација у земљи доста стабилна. Дошло је до изричите неопходности промјене односа и дјеловања међународне заједнице. Садашња ситуација нема везе са оном из 1996. или 1997. године. Међународна заједница мора углавном, а можда и једино да буде савјетодавац, а не фактор мијешања у ситуацију у БиХ и наметања рјешења. Све одлуке од пресудног значаја као што су промјене Устава морају да буду домаћи производ. Морају да буду производ до кога се дошло консензусом и сагласношћу свих у БиХ.

Да ли ће ускоро доћи до укидања ОХР-а и постоји ли хитна потреба да се то деси до краја ове године?

- Постоји хитна потреба да ПИЦ донесе одлуку о томе. Ми се надамо да ће до тога доћи на сљедећем засједању ПИЦ-а у новембру. Међутим, то не зависи само од Русије и вјерујем да ће та одлука бити донесена уз сагласност ПИЦ-а. У оквиру ПИЦ-а Русија се залаже за затварање ОХР-а. Транзиција ОХР-а у канцеларију ЕУ би значила промјену дјеловања међународне заједнице.

Када је ријеч о "бонским овлашћенима", какав је Ваш став по том питању?

- "Бонска овлашћења" сада не долазе у обзир, јер су само препрека развоју дијалога у

БиХ. Испољавање неких наметнутих рјешења не доприноси стабилизацији односа ни подстицању дијалога. Треба да се договоримо да "бонска овлашћења" замрзнемо све док постоји ОХР. Послије затварања ОХР-а никаква "бонска овлашћења" не треба да постоје. ЕУ ће дјеловати без икаквих "бонских овлашћења". Сматрамо да Савјет безбједности, уколико буде донесена одлука о затварању ОХР-а, треба да је потврди. И послије затварања ОХР-а Савјет безбједности треба да стоји иза БиХ, али не у смислу да се мијеша у сва питања у овој земљи. Сада се ОХР у 70 одсто случајева бави питањима из домена "микроменаџмента". Укључивање у све институције и све сфере дјеловања није добро и та питања треба да се рјешавају унутар земље.

Нисте били присутни када су наметнуте одлуке о "Електропреносу БиХ". Према нашим информацијама, издвојили бисте мишљење када је ријеч о наметнутим одлукама високог представника?

- Нисам био ту, али ту је био мој замјеник. У праву сте када говорите о издвојеном мишљењу за "Електропренос БиХ". То јесте важно питање, али спада у домен оних које треба да рјешавају стручњаци унутар земље, економским мјерама. Предсједник Владе РС је отворен за дијалог и сматрам да се унутар земље морају договорити да се овај проблем ријеши. Наш став у вези са одлукама високог представника за "Електропренос" је на линији нашег односа према бонским овлашћењима. Ми не подржавамо и нећемо подржавати бонска овлашћења.

Каква је ситуација у БиХ у односу на земље региона?

- Мада се чују мишљења да БиХ заостаје за регионом, сматрам да и у БиХ има напретка и да иде заједно са својим комшијама. Сматрам да БиХ не заостаје за регионом.

Када можемо да очекујемо да министар спољних послова Русије Сергеј Лавров посјети БиХ?

- Са наше стране постоји велика жеља да до посјете дође. Сада припремамо ту посјету и вјерујем да нећемо дуго чекати на њу. Није добро у току припрема објелодањивати тај датум, али вјерујем да ће до посјете доћи ускоро.

Политичари у РС сматрају да би улазак БиХ у НАТО требало провјерити референдумом. Какав је Ваш став о томе?

- Без жеље да наметнем своје мишљење, сматрам да је укључивање у ЕУ и НАТО суверена ствар сваке државе. Ту не желимо да се мијешамо. Што се тиче чланства у ЕУ, сматрамо да то чланство није препрека развоју билатералних односа. Има добрих примјера када земља постане чланица ЕУ да се билатерални односи добро развијају. Што се тиче чланства у НАТО-у, то ће рјешавати народи унутар БиХ. Међутим, општи је став Русије да не сматрамо да ширење НАТО-а иде у прилог стабилизацији и безбједности.